

Bruxelles, 7. lipnja 2024.
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

NAPOMENA

Od:	Odbor za zapošljavanje
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Provedba Preporuke o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada – ključne poruke Odbora za zapošljavanje – <i>potvrda</i>

Za delegacije se u prilogu nalaze ključne poruke Odbora za zapošljavanje u vezi s provedbom Preporuke Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada (SL C 67, 20.2.2016., str. 1–5.), koje Vijeće (EPSCO) treba potvrditi na sastanku 20. lipnja 2024.

Prilog 1.: Zaključci za pojedine zemlje nalaze se u dopuni ADD 1 dokumentu 10793/24.

Prilog 2.: Prikupljanje podataka za praćenje Preporuke o dugotrajno nezaposlenim osobama: cjelokupni rezultati za 2022. nalaze se u dopuni ADD 2 dokumentu 10793/24.

Prilog 3.: Informativni sažeci s podacima o državama članicama nalaze se u dopuni ADD 3 dokumentu 10793/24.

**Preispitivanja koja je Odbor za zapošljavanje
proveo u vezi s provedbom Preporuke Vijeća o integriranju dugotrajno nezaposlenih
osoba
na tržište rada**

Ključne poruke Odbora za zapošljavanje za Vijeće

1. UVOD

Odbor za zapošljavanje (EMCO) zadužen je za praćenje napretka u provedbi *Preporuke o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada*. Od 2016., nakon svakog preispitivanja Vijeće (EPSCO) potvrđuje niz ključnih poruka koje EMCO pruža na temelju praćenja te *preporuke Vijeća*. U listopadu 2022. ključne poruke EMCO-a bile su usredotočene na napredak koji su države članice ostvarile i u njima se usto raspravljalo o pružanju osposobljavanja dugotrajno nezaposlenim osobama, razmatrajući tri aspekta: pokrivenost, financiranje i upravljanje.

Peto preispitivanje provedbe Preporuke Vijeća provela je EMCO-ova skupina za analizu politika (EMCO PAG) 11. i 12. travnja 2024. u Bruxellesu. Osim rasprave o tome u kojoj su mjeri države članice uzele u obzir smjernice iz Preporuke Vijeća, u preispitivanju iz 2024. ispitan je napredak koji su države članice ostvarile u **razvoju/aktiviranju partnerstava s poslodavcima i drugim relevantnim akterima/dionicima na lokalnoj razini** kako bi se olakšala integracija dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada.

Prije preispitivanja **države članice ispunile su upitnik za samoprocjenu razine provedbe Preporuke Vijeća** s naglaskom na četiri ključna područja djelovanja, a to su: (a) registracija dugotrajno nezaposlenih osoba; (b) koordinacija u okviru jedinstvene kontaktne točke; (c) sklapanje sporazumâ o integriranju na tržište rada; i (d) sudjelovanje dionika s posebnim **naglaskom na partnerstvima**.

Aktualne ključne poruke temelje se na rezultatima tog preispitivanja, a u prilogima su sadržani zaključci za pojedine zemlje, rezultati prikupljanja podataka i informativni sažeci s podacima o državama članicama. Ovom su dokumentu priloženi i rezultati postupka prikupljanja podataka iz 2023. po državama članicama, a prethodi im sažetak glavnih rezultata na razini EU-a.

2. OSTVARENI NAPREDAK

Nakon povećanja u 2021. broj dugotrajno nezaposlenih osoba u EU-u nastavio se smanjivati te je 2022. iznosio manje od 5 milijuna, pri čemu se stopa dugotrajne nezaposlenosti više nego prepolovila u odnosu na nedavnu visoku razinu iz 2013. (s 5,3 % na 2,3 %). Udio dugotrajno nezaposlenih osoba u ukupnoj nezaposlenosti također se smanjio na 43,5 %, što je gotovo 6 postotnih bodova manje nego 2013.

A. REGISTRACIJA

Od pandemije bolesti COVID-19 države članice sve više stavljaju naglasak na digitalizaciju usluga (registracija putem interneta, potpora putem interneta itd.).

Međutim, i dalje postoje izazovi s kojima se dugotrajno nezaposlene osobe, osobito one s nižim vještinama u području IKT-a, suočavaju u pogledu pristupa e-uslugama. Javne službe za zapošljavanje stoga još uvijek preporučuju neposrednu interakciju kao učinkovitiju opciju za dugotrajno nezaposlene osobe.

Mnoge države članice provele su mjere informiranja kako bi potaknule registraciju neaktivnih odraslih osoba (početna registracija putem više kanala, npr. putem e-usluga, osobno, telefonom ili društvenim medijima, u većini država članica čak je dodatno proširena od pandemije bolesti COVID-19). Međutim, države članice u kojima postoje znatne regionalne razlike i dalje se suočavaju s izazovima.

Unatoč snažnim poticajima koje je uvela većina država članica, umrežena registracija u evidenciju nezaposlenih kod službi za zapošljavanje i socijalnih službi ipak zaostaje. Učinkovita provedba umrežene registracije mogla bi olakšati utvrđivanje najkritičnijih situacija i slučajeva s kojima se treba uhvatiti ukoštac. Pozitivno je to što države članice sve više provode odredbe za odvrćanje od odjave iz registra kada se iscrpe naknade za nezaposlenost i socijalne naknade.

B. JEDINSTVENA KONTAKTNA TOČKA

Utvrdjivanje jedinstvene kontaktne točke za svakog primatelja sporazuma o integriranju na tržište rada široko se provodi u svim državama članicama, kao i dodjela zasebnog službenika za predmet svake pojedine dugotrajne nezaposlene osobe. U mnogim je državama članicama povećan kapacitet jedinstvenih kontaktnih točaka za objedinjavanje pojedinačnih informacija radi potpore pojedinačnoj procjeni za sve tražitelje zaposlenja.

Povećala se i digitalizacija usluga za nezaposlene osobe. Međutim, utvrđeno je da su razmjena informacija i podataka elementi koji nedostaju i stoga ometaju napredak ili kvalitetu usluga. Trebalo bi pojačati koordinaciju između središnjih i lokalnih javnih službi za zapošljavanje i općina, kao i mehanizme za prijenos/razmjenu relevantnih informacija među pružateljima usluga o slobodnim radnim mjestima, mogućnostima osposobljavanja i uslugama dostupnima svakoj dugotrajno nezaposlenoj osobi. Uspostava odgovarajuće razmjene i prijenosa informacija uz istodobno osiguravanje usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka i dalje je problem s kojim se suočavaju mnoge države članice.

C. SPORAZUMI O INTEGRIRANJU NA TRŽIŠTE RADA

Sporazumi o integriranju na tržište rada ili njihovi ekvivalenti provode se u većini država članica od 2018., ali se i dalje poboljšavaju.

Poboljšana su daljnja postupanja u vezi s pojedinačnim procjenama, što uključuje smjernice i informacije o ponudama za posao i potpori, kao i redovito praćenje i ažuriranje sporazuma o integriranju na tržište rada i aranžmana koji omogućuju redovito preispitivanje napretka tražitelja zaposlenja prema reintegraciji. Međutim, razmjena informacija o dugotrajno nezaposlenim osobama među organizacijama uključenima u sporazume o integriranju na tržište rada i dalje je relativno niska, osobito među javnim i privatnim partnerima.

D. SUDJELOVANJE DIONIKA

Iako je suradnja među različitim dionicima (npr. ministarstva obrazovanja, ministarstva rada i javnih službi za zapošljavanje, kao i s psiholozima, socijalnim radnicima i mentorima) napredovala zahvaljujući razvoju usluga namijenjenih poslodavcima, multidisciplinarni rad sa svim lokalnim dionicima, uključujući same lokalne poslodavce, uprave i civilno društvo, i dalje predstavlja izazov i trenutačno se odvija samo u nekoliko država članica.

Umrežavanje s dionicima, stvaranje partnerstava i uključivanje poslodavaca, socijalnih službi i organizacija civilnog društva ključne su sastavnice za učinkovitu reintegraciju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada i sprečavanje dugotrajne nezaposlenosti. Ta su partnerstva potrebna i na nacionalnoj i na lokalnoj razini, iako često dolazi do izazova zbog raznolikih interesa različitih dionika. Sudjelovanje dionika i stvaranje partnerstava na lokalnoj razini razlikuju se među državama članicama.

Ti subjekti imaju ključnu ulogu u uklanjanju prepreka s kojima se neki pojedinci suočavaju kako bi se postigla održiva integracija na tržište rada. U nekoliko zemalja javne službe za zapošljavanje trebale bi ojačati sudjelovanje poslodavaca u tim procesima. Mnoge države članice prepoznaju važnost umrežavanja, ali imaju poteškoća s kapacitetima javnih službi za zapošljavanje na lokalnoj razini u ostvarenju učinkovita angažmana svih potrebnih dionika.

E. PRIKUPLJANJE PODATAKA

Rezultati najnovijeg prikupljanja podataka o dugotrajnoj nezaposlenosti pokazuju vrlo ograničen napredak u provedbi Preporuke Vijeća, pri čemu je i dalje samo polovina država članica ispunila prvi cilj Preporuke tako što je osigurala sporazume o integriranju na tržište rada ili njihove ekvivalente za najmanje 95 % dugotrajno nezaposlenih osoba koje su registrirane kao nezaposlene najmanje 18 mjeseci.

Prikupljanje podataka o dugotrajno nezaposlenim osobama pokazuje i da su stope prelaska na zaposlenost niže nego prethodne godine u svim osim dvjema državama članicama, a ove je godine samo 14 država članica moglo dostaviti podatke o praćenju situacije dugotrajno nezaposlenih osoba koje su napustile sporazume o integriranju na tržište rada.

Međutim, ti podaci o praćenju potvrđuju i prethodne dokaze koji pokazuju da skupina država članica koje pružaju pojedinačne planove djelovanja s detaljnom procjenom postiže znatno bolje rezultate od skupine koja pruža standardne sporazume o integriranju na tržište rada, a posebno od skupine koja pruža redovite pojedinačne planove djelovanja, što ukazuje na to da je pojedinačno savjetovanje ključno za integraciju dugotrajno nezaposlenih osoba.

3. ZAKLJUČCI

Unatoč njezinu smanjenju, dugotrajna nezaposlenost i dalje je raširen problem u nekim državama članicama, što povećava rizik od pogoršanja vještina, socijalne isključenosti i siromaštva. Budući da često utječe na osobe u najranjivijem položaju i skupine koje su nedovoljno zastupljene na tržištu rada, rješavanjem problema dugotrajne nezaposlenosti doprinosi se i borbi protiv nejednakosti i jačanju socijalne kohezije u EU-u. **U tom kontekstu države članice i dalje su politički predane provedbi Preporuke o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada. Međutim, iako su vidljiva neka zajednička kretanja, razina provedbe i dalje se razlikuje među državama članicama, a njihova samoprocjena pokazala je da se napredak u provedbi Preporuke Vijeća posljednjih godina usporio.** S obzirom na trenutačne izazove, trebalo bi istaknuti važnost opremanja ili ponovnog opremanja dugotrajno nezaposlenih osoba odgovarajućim vještinama za ulazak na tržište rada. Rana i pravodobna potpora u sklopu općenitijeg preventivnog pristupa također je ključna kako bi se izbjegla dugotrajna nezaposlenost. Rezultati preispitivanja i dalje podupiru važnost aktivnih politika tržišta rada u rješavanju problema dugotrajno nezaposlenih osoba kako bi se uspješno reintegrirale na tržište rada. Osim toga, s obzirom na aktualni nedostatak radne snage i vještina u svim državama članicama, važno je osnažiti osobe u najranjivijem položaju i nedovoljno zastupljene skupine kako bi uspješno ušle na tržište rada tako da im se osiguraju kvalitetne mogućnosti zapošljavanja i osposobljavanja te ciljane subvencije za zapošljavanje.

Potrebno je poboljšati sustave praćenja i evaluacije politika koje se provode za integraciju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada. Iako su uspostavljeni mnogi programi aktivacije za dugotrajno nezaposlene, u nekim se slučajevima učinkovitost tih programa može procijeniti tek u kasnijoj fazi.

Prilog 1.: Zaključci skupine EMCO PAG za pojedine zemlje o dugotrajnoj nezaposlenosti iz 2024.

Prilog 2.: Prikupljanje podataka za praćenje Preporuke o dugotrajno nezaposlenim osobama iz 2022. – cjelokupni rezultati

Prilog 3.: Informativni sažeci s podacima o državama članicama EU-a za 2023.